

2024/2365

10.10.2024

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2024/2365,

11. aprill 2024,

tähelepanekutega, mis on Saastevaba Vesiniku Ühissetevõtte 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

- võttes arvesse oma otsust Saastevaba Vesiniku Ühissetevõtte 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,
- võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0089/2024),
- A. arvestades, et Brüsselis asuv Saastevaba Vesiniku Ühissetevõtte (edaspidi „ühissetevõtte Clean H2“) loodi 2021. aasta novembris nõukogu määrusega (EL) 2021/2085⁽¹⁾ programmi „Euroopa horisont“ raames ajavahemikuks, mis lõpeb 31. detsembril 2031; arvestades, et ühissetevõtte Clean H2 vahetas välja Kütuseelementide ja Vesiniku Valdkonna Ühissetevõtte („ühissetevõtte FCH“), mis loodi 2008. aasta mais nõukogu määrusega (EÜ) nr 521/2008⁽²⁾ teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi raames kestusega 31. detsembrini 2017 ja mida pikendati 2014. aasta mais programmi „Horisont 2020“ raames nõukogu määrusega (EL) nr 559/2014⁽³⁾ kuni 31. detsembrini 2024 (edaspidi „ühissetevõtte FH 2“);
- B. arvestades, et ühissetevõtte Clean H2 on kütuseelementide ja vesiniku valdkonnas teadustegevuse ja innovatsiooni alal tegutsev avaliku ja erasektori partnerlusettevõtte; arvestades, et ühissetevõtte asutajaliikmed on liit (keda esindab komisjon), tööstusliit (Hydrogen Europe) ja teadusliit (Hydrogen Europe Research);
- C. arvestades, et läbipaistvuse suurendamiseks peaks ühissetevõtte Clean H2 avaldama oma raamatupidamise aastaaruandes asjakohase teabe liikmete osamaksete kohta programmide tasandil; arvestades, et ühissetevõtte Clean H2 peaks esitama iga programmi kohta, milles ta osaleb, liikmete kategooriate kaupa kuni aasta lõpuni kogu asjakohase teabe, sealhulgas vastava programmi jaoks seatud õigusnormidest tuleneva toetuse eesmärgid, saadud toetused ja juriidilised kohustused; teeb ettepaneku, et ühissetevõtte Clean H2 jätkaks läbipaistvuse parandamist;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. võtab teadmiseks, et kontrollikoda märkis oma aruandes ühissetevõtte Clean H2 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et tema hinnangul annab eelarveaasta 2022 raamatupidamisaruanne kõikides olulistes aspektides õiglase pildi ühissetevõtte Clean H2 finantsseisundist 31. detsembri 2022. aasta seisuga ning finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest sel kuupäeval lõppenud aastal vastavalt ühissetevõtte finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjadele; võtab ühtlasi kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;
2. väljendab heameelt ühissetevõtte Clean H2 rolli üle vesinikutehnoloogia alase teadus- ja innovatsioonitegevuse toetamisel Euroopas;
3. märgib, et 2022. aasta eelarve⁽⁴⁾ kulukohustuste assigneeringud⁽⁵⁾ olid 314,3 miljonit eurot (võrrelduna 15,8 miljoni euroga 2021. aastal), millest 305,8 miljonit eurot oli ette nähtud põhitegevuseks ning 8 miljonit eurot halduskuludeks, ning maksete assigneeringud⁽⁶⁾ olid 118,3 miljonit eurot (võrrelduna 56,2 miljoni euroga 2021. aastal), millest 109,7 miljonit eurot oli ette nähtud põhitegevuseks ja 8,1 miljonit eurot halduskuludeks;

⁽¹⁾ Nõukogu 19. novembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2085, millega luuakse ühissetevõtte programmi „Euroopa horisont“ raames ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 219/2007, (EL) nr 557/2014, (EL) nr 558/2014, (EL) nr 559/2014, (EL) nr 560/2014, (EL) nr 561/2014 ja (EL) nr 642/2014 (ELT L 427, 30.11.2021, lk 17).

⁽²⁾ Nõukogu 30. mai 2008. aasta määrus (EÜ) nr 521/2008, millega luuakse kütuseelementide ja vesiniku valdkonna ühissetevõtte (ELT L 153, 12.6.2008, lk 1).

⁽³⁾ Nõukogu 6. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 559/2014 kütuseelementide ja vesiniku valdkonna teise ühissetevõtte asutamise kohta (ELT L 169, 7.6.2014, lk 108).

⁽⁴⁾ Kasutatav eelarve sisaldab eelmiste aastate kasutamata assigneeringuid, mille ühissetevõtte Clean H2 kandis uuesti jooksva aasta eelarvesse, sihtotstarbelisi tulusid ja järgmise aastasse ümberjaotamisi.

⁽⁵⁾ Heakskiidetud kulukohustuste assigneeringud olid 8,4 miljonit eurot, mida hiljem muudeti, et lisada programmi „Euroopa horisont“ alla kuuluva uue programmiga seotud tulude ja kulude suurenemine ning eelmiste aastate kasutamata assigneeringud.

⁽⁶⁾ Heakskiidetud maksete assigneeringud olid 53,2 miljonit eurot ja muudatusega suurendati summat uue programmi tulemusena ja selleks, et katta 2022. aastal käivitatud kavandatud projektikonkurss, mille eesmärk oli rakendada strateegilist teadusuuringute ja innovatsiooni kava.

4. märgib, et muudatused ühissetevõtte Clean H2 eelarve suuruses sõltuvad suuresti ühissetevõttes täitmisel olevate mitmeaastaste teadus- ja innovatsiooniprogrammide rakendusetapist; märgib, et 2022. aastal alustas ühissetevõtte Clean H2 programmi „Euroopa horisont“ rakendamist, mistõttu sisaldab 2022. aasta eelarve esimeste programmi „Euroopa horisont“ 2022. aastaks kavandatud projektikonkursside kulukohustuste eelarvet ja sellega seotud eelmaksete makse-eelarvet;
5. märgib, et kontrollikoda hindas teavet liikmete osamaksete kohta programmi tasandil ebapiisavaks; väljendab heameelt ühissetevõtte Clean H2 võetud kohustuse üle selle küsimusega tegeleda;
6. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 2022. aasta raamatupidamisaruandes on liikmekategooriate (EL ja erasektorist pärit liikmed) lõikes kirjendatud sissemaksete summad üksteisest märkimisväärselt erinevad; märgib, et selle põhjuseks on asjaolu, et liidu rahaline toetus kinnitatakse ja seda arvestatakse siis, kui see ühissetevõttele Clean H2 projekti rakendamise alguses välja makstakse, kuid liikmete mitterahalist sissemakset kajastatakse alles pärast projekti rakendamiseks tehtud ja deklareeritud kulude kinnitamist;
7. kutsub ühissetevõtet Clean H2 üles käsitlema ühelt poolt rahalise toetuse arvestatud summa ning teiselt poolt mitterahaliste sissemaksete vahet, andes teavet ühissetevõtte Clean H2 liikmete juriidiliste kohustuste kohta aasta lõpu seisuga (allkirjastatud toetuslepingud ja lepingud);
8. väljendab heameelt asjaolu üle, et teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi rakendamisel saavutas ühissetevõtte Clean H2 liikmete osamaksetega seotud eesmärgid;
9. märgib, et 2022. aasta lõpuks oli ühissetevõtte Clean H2 kulukohustustega sidunud 425,8 miljonit eurot (95 %) seitsmenda raamprogrammi raames allkirjastatud toetuslepingute jaoks ette nähtud ELi maksimaalsest tegevustoetusest (450 miljonit eurot); märgib, et sellest umbes 3 miljonit eurot (0,7 %) jäi 2023. aastal välja maksta seitsmenda raamprogrammi viimase lõpetamata projekti sulgemise eest; märgib veelgi, et erasektorist pärit liikmed deklareerisid 2022. aasta lõpus mitterahalise toetuse, mille summa vastas 450 miljoni euro suurusele miinimumeesmärgile, mille ühissetevõtte Clean H2 oli täielikult heaks kiitnud;
10. märgib, et programmi „Horisont 2020“ puhul on kinnitatud erasektorist pärit liikmete mitterahaline osalus põhitegevuses 51,7 miljonit eurot (2021. aastal 38,6 miljonit eurot), sest ühissetevõtte Clean H2 kinnitab need hiljem, kui tehakse programmi „Horisont 2020“ projektide lõppmaksed ja esitatakse finantsaruande õigsust tõendavad dokumendid;
11. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et liikmete juriidilised kohustused on nende osamaksetele seotud sihttasemel;
12. märgib, et seoses ühissetevõtte Clean H2 saavutustega programmi „Horisont 2020“ raames (allkirjastatud toetuslepingud ja lepingud) oli ühissetevõtte Clean H2 2022. aasta lõpus täielikult eraldanud ELi maksimaalse tegevustoetuse summas 646 miljonit eurot selle programmi raames sõlmitud toetuslepingute ja lepingute jaoks; märgib ka, et sellest kulukohustustega seotud summast tuleb umbes 88,5 miljonit eurot (13,7 %) lähiaastatel välja maksta veel lõpetamata projektide ja lepingute eest;
13. märgib lisaks, et erasektorist pärit liikmed olid juriidiliselt kohustunud andma ühissetevõtte Clean H2 põhitegevusse mitterahalist toetust summas 190,5 miljonit eurot ja mitterahalist toetust täiendavaks tegevuseks 1,039 miljardi euro ulatuses ehk 340,6 % miinimumeesmärgist, milleks on 361 miljonit eurot; märgib, et nende kulukohustustega kaetud summade kohta anti täielikult aru 2022. aasta lõpus;
14. märgib, et programmi „Horisont 2020“ tegevuse jaoks ei saanud ühissetevõtte Clean H2 uusi põhitegevustega seotud kulukohustusi, kuna ta oli oma viimase projektikonkursi lõpule viinud 2020. aasta lõpuks;
15. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et programmi „Horisont 2020“ meetmete 2022. aasta eelarve tegevuskulude maksete täitmine vähenes (81 % 2022. aastal võrrelduna 88 %ga 2021. aastal), kuna toetusesaajatel tekkisid COVID-19 kriisi ja Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu suurenevad kulud ja rakendamisprobleemid, ning seetõttu tuli enamiku programmi „Horisont 2020“ projektide kestust pikendada ja lõppmaksed 2023. aastas edasi lükata;
16. märgib, et seoses programmiga „Euroopa horisont“ andis komisjon 2022. aastal rahalisi toetusi 80 miljoni euro ulatuses, millest ühissetevõtte Clean H2 kasutas 47 miljonit eurot (59 %) eelmakseteks, mis olid seotud programmi „Euroopa horisont“ raames sõlmitud esimeste toetuslepingutega;

17. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 algatas programmi „Euroopa horisont“ raames esimese vesiniku valdkonna projektikonkursi koguväärtusega 300 miljonit eurot; märgib, et 2022. aasta projektikonkursi hindamise tulemusena võeti tagasi neli teemat, mille kohta ei olnud esitatud ühtegi sobivat taotlust; ⁽⁷⁾ märgib, et ühissetevõtte Clean H2 kandis 2023. aastasse üle kasutamata 33 miljoni euro suuruse maksete eelarve uute toetuslepingutega seotud eelmaksete tegemiseks, mis on kavas allkirjastada 2023. aasta alguses;
18. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et 2022. aasta lõpus olid halduseelarve (jaotis 2) täitmismäärad madalad – 62 % kulukohustuste assigneeringutest ja 51 % maksete assigneeringutest; märgib, et ühissetevõtte Clean H2 selgitas, et see oli tingitud vesinikunädala ürituse korraldamisega seotud maksete peatamisest, büroohoone renoveerimise hanke edasilükkamisest ja olulise teenuste raamlepingu hilinenud sõlmimisest;

Hanked ja personal

19. märgib iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande põhjal, et jätkates ühissetevõtte Clean H2 viimaste aastate tava hõlmas hangete ja lepingute haldamine 2022. aastal institutsioonidevahelisi hankemenetlusi, mille algatas komisjon või muud ELi asutused, ja sellest tulenevaid mitmeaastaseid raamlepinguid; märgib ühtlasi, et ühissetevõtte Clean H2 teeb hankevajaduste osas koostööd ka teiste ühissetevõtetega, et vähendada halduskoormust;
20. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 on kasutanud intensiivselt eTendering, eNotices ja dokumentide elektroonilise esitamise mooduleid ning alustas riigihangete haldamise vahendi (PPMT) integreerimist, et võtta see kasutusele 2023. aastal;
21. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 koosseisuliste töötajate meeskonnas on 29 ametikohta (27 ajutist töötajat ja kaks lepingulise töötajat); märgib ühtlasi, et töötajate hulgas on kaks lähetatud riiklikku eksperti;
22. võtab 2022. aasta konsolideeritud tegevusaruande põhjal teadmiseks, et iga töötaja digitaalset töökohta ajakohastatakse pidevalt: ühissetevõtte Clean H2 töötajatele tagati piisav juurdepääs kõigile komisjoni toetuse haldamise taotlustele; riistvara uuendamise kasutuselevõtt toimus kavakohaselt koos vajalike litsentside uuendamisega selliste oluliste rakenduste jaoks nagu Slido, Webex, Business Object, Adobe või mobiiltelefonid, mis võimaldas igale töötajale uue kaugtöösüsteemi raames suuremat paindlikkust;
23. märgib, et vastavalt nõukogu määruses (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 ⁽⁸⁾ sätestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjadele ja liidu muude teenistujate teenistustingimustele ning ühissetevõtte Clean H2 suunistele peaks personalikomitee määrama väliste värbamismenetluste valikukomisjoni vähemalt ühe liikme; märgib, et kontrollikoda leidis, et auditeeritud värbamismenetluse valikukomisjonis ei olnud personalikomitee määratud liiget ning ühissetevõtte Clean H2 ei suutnud luua personalikomiteed, hoolimata sellest, et ta esitas oma töötajatele mitu osalemiskutset;

Haldus- ja kontrollisüsteemid

24. märgib, et seitsmenda raamprogrammi kulude puhul tegi ühissetevõtte Clean H2 järelauditeid ning komisjoni teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi ühine audititalitus vastutas programmi „Horisont 2020“ ja programmi „Euroopa horisont“ kulude järelaudite eest; märgib ühtlasi, et seitsmenda raamprogrammi 2022. aasta lõplike kulude puhul ei teinud ühissetevõtte Clean H2 väikeste summade tõttu järelauditeid ning seetõttu avaldas ühissetevõtte seitsmenda raamprogrammi kulude lõplike veamääradena esindusliku veamäär 2,0 % ja allesjäänud veamäär 1,1 %, mis tal oli 2021. aasta lõpus;
25. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 programmi „Horisont 2020“ kulude (tasaarvestused ja lõppmaksed) kohta teatas ühissetevõtte, et esinduslik veamäär on 2,9 % ja allesjäänud veamäär 0,9 %; ⁽⁹⁾ märgib lisaks, et programmi „Euroopa horisont“ kohta ei tehtud järelauditeid, sest esimesed vahemaksed tehakse eeldatavasti alles 2024. aastal;

⁽⁷⁾ Ühissetevõtte selgituse kohaselt tuleb „teemade tagasivõtmist“ mõista kui „teemade katmata jätmist edukate taotluste/ettepanekute puudumise tõttu“.

⁽⁸⁾ EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

⁽⁹⁾ Ühissetevõtte Clean H2 2022. aasta konsolideeritud tegevusaruande peatükk 4.1.1.1.

26. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 maksete kontrollimehhanismide hindamiseks auditeeris kontrollikoda programmi „Horisont 2020“ raames 2022. aastal lõplike toetusesaajate tasandil tehtud maksete juhuvalimit; ⁽¹⁰⁾ märgib, et ühe juhtumi puhul tuvastas ja kvantifitseeris kontrollikoda personalikuludest tuleneva tõsise vea, sest toetusesaaja arvestas puhkuseperioodidel töötatud tundide arvu ja lisas deklareeritud kulude hulka rahastamiskõlbmatud täiendavad töötasukulud, ja teise juhtumi puhul tuvastas ja kvantifitseeris kontrollikoda tõsise vea, mis tulenes seadmetega seotud deklareeritud kuludest, mida toetusesaaja aruandeperioodil ei kasutanud, ja valesti arvatud personalikuludest;
27. väljendab heameelt, et 2022. aasta lõpuks oli ühissetevõtte Clean H2 välja töötanud ja rakendas täielikku riskipõhist lähenemisviisi eelkontrollidele kooskõlas komisjoni ühise audititalituse suunistega, võttes arvesse ühissetevõtte Clean H2 omaseid riskiolusid; märgib, et selleks määras ühissetevõtte Clean H2 kindlaks kõige asjakohasemad riskikriteeriumid ja töötas nende põhjal välja riskipõhise seiremeetodi;
28. märgib, et selline käsitlusviis võimaldas ühissetevõttel Clean H2 hinnata iga projekti ja toetusesaaja riskitaset projekti rakendamise peamistes etappides, nagu toetuslepingu koostamine, toetuslepingu muutmine, aruandlus ja maksed; märgib sellega seoses, et ühissetevõtte Clean H2 koostas ka oma riskipõhise käsitlusviisi sisesuunised ning koolitas ja juhendas oma töötajaid selle nõuetekohase kasutamise ja järjepideva rakendamise alal;
29. väljendab heameelt, et ühissetevõtte Clean H2 töötas järelauditite jaoks välja riskipõhise käsitlusviisi, et vähendada oma veamäära, tugevdades järelauditite puhastavat toimet;
30. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et ühissetevõtte Clean H2 töötas välja kohandatud riskipõhise lähenemisviisi, et saada eelkontrollide ja järelauditite põhjal suurem kindlus: 2022. aasta alguses analüüsis ühissetevõtte Clean H2 programmi „Horisont 2020“ toetusesaajate kogu andmekogumit ja märkis riskipõhistes järelauditites ära kõige suurema riskiga toetusesaajad; märgib, et kõige suurema riskiga toetusesaajad olid kõik peamised toetusesaajad, kellele makstav ühissetevõtte Clean H2 toetus oli suurem kui miljon eurot kõigi ühissetevõtte Clean H2 hallatavate programmi „Horisont 2020“ projektide puhul, millele ei olnud kunagi järelauditit tehtud ning millel oli VKE või uue toetusesaaja riskiprofiil;
31. märgib, et ülejäänud suurimatel toetusesaajatel paluti täita lühike enesehindamise küsimustik, milles keskenduti eelmistes järelauditites avastatud kõige levinumatele vigadele, nagu valitud personalikulude arvestuse keerukus, palju alltöövõttu, varade ostmise, ettevõttesisesed tehingud, kuluaruandluse meetod ja eelmiste järelauditite tulemuste rakendamine; märgib, et nende vastuste põhjal tegi ühissetevõtte Clean H2 kindlaks need peamised toetusesaajad, kellel oli suur eelkontrollirisk, ning et ühissetevõtte tegi nendega finantsteemalisi veebiseminare, keskendudes oluliste kuluartiklitega korrekste kuludeklaratsiooni põhiomadustele; märgib ühtlasi, et ühissetevõtte Clean H2 projekti ja finantsküsimuste eest vastutavad ametnikud kasutasid veebiseminaride tulemusi, et parandada nende peamiste toetusesaajate tulevaste kuludeklaratsioonide eelkontrollide mõjusust (makseetapp);
32. peab kiiduväärseks, et ühissetevõtte Clean H2 töötas välja järelauditi riskipõhise käsitlusviisi, mille eesmärk on vähendada selle veamäära, kasutades paremini suunatud valimit, et tuvastada kõige suurema vigade tegemise ohuga toetusesaajad ja seega tugevdada järelauditite korrastavat mõju; peab seda oluliseks positiivseks muutuseks järelauditi käsitlusviisis, kuna komisjoni sisekontrolliraamistik programmi „Horisont Euroopa“ toetuste puhul ei võimalda luua ühissetevõttepõhiseid representatiivseid valimeid ja sellest tulenevalt arvutada ühissetevõtete jaoks representatiivseid ja jääkveamäärasid;
33. märgib, et kontrollikoda leidis, et hästi välja töötatud riskipõhist järelauditite käsitlusviisi kasutatavate ühissetevõtete puhul oli kõige riskantsemate toetusesaajate süstemaatilise tuvastamise ja auditeerimise tulemusel allesjäänud veamäär alla keskmise, võrreldes ühissetevõtetega, kes sellist käsitlusviisi ei kohalda;

⁽¹⁰⁾ Toetusesaajate juures kontrollitud toetustega seotud maksetehingute puhul on kvantifitseeritavate vigade aruandluskünnis 1 % auditeeritud kuludest.

Eelmiste aastate tähelepanekute täitmise kontroll

34. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 iga-aastastes eriaruannetes esitatud tähelepanekud ei ole tegelikult kontrollikoja ajastatud soovitusel; märgib, et kontrollikoda võtab nende tähelepanekute suhtes igal aastal järeelmeetmeid, hinnates nende staatust kui „avatud“ või „suletud“;
 35. märgib, et ühissetevõtte Clean H2 kõik varasemate aastate tähelepanekud suleti, kuna ühissetevõtte Clean H2 võttis 2022. aastal parandusmeetmeid.
-